

Deporteringar och rättsprocesser - relativt ny utveckling för migranter i Sudan

- Sudanesiska myndigheter har deporterat en grupp eritreaner till Eritrea, i strid med internationell rätt.
- UNHCR och IOM får allt mindre tillträde till de flyktingar och migranter som finns hos de sudanesiska myndigheterna.
- Situationen för eritreanska flyktingar i landet är fortsatt svår.
- EU:s rykte bland civilsamhället i Sudan har påverkats av medias täckning av migrationssamarbete med Sudan.

Under maj månad hindrades en grupp eritreaner på gränsen till Libyen av sudanesiska myndigheter. Bland dessa fanns 313 eritreaner som återsändes ofrivilligt till Eritrea. Human Rights Watch skrev en [rapport](#) och UNHCR [uttalade](#) sig oroande över situationen. Utöver denna händelse frihetsberövades ytterligare en grupp i förra veckan och flera står inför åtal för illegal vistelse i Sudan. Detta kan ses som en fortsättning på vad som länge varit en verklighet för främst eritreanska flyktingar i Sudan, men också ett tecken på en ny trend i hur sudanesiska myndigheter besvarar europeisk migrationspolitik.

UNHCRs samarbete med sudanesiska myndigheter

Enligt UNHCR har deportering av eritreaner skett systematiskt under en längre tid. När eritreaner arresteras brukar UNHCR involveras främst när det handlar om personer av intresse för UNHCR:s mandat. UNHCR och IOM har svårt att få konkreta siffror från myndigheterna. Följande siffror är dock de mest uppdaterade från UNHCR angående den andra gruppen som arresterades den 6 juni 2016.

2016-06-06			
	Män	Kvinnor	Minderåriga
Etiopier	22	62	3
Eritreaner	35	84	21
Somalier	Ej könsuppdelat: 41 totalt		

Till skillnad från den gruppen som arresterades och deporterades i maj så pågår nu en rättsprocess för de 268 som arresterades den 6 juni. Migranterna åtalas för illegal vistelse i Sudan. UNHCR följer den processen nära. Vad gäller den internationellt uppmärksammade gruppen har varken UNHCR eller IOM blivit officiellt informerade av de sudanesiska myndigheterna.

Samarbetet med regeringen har förändrats under 2016. Tidigare har proceduren varit sådan att UNHCR kontaktas direkt av myndigheterna efter arrestering skett. Under detta år har tidsfristen mellan att en grupp arresteras och sedan antingen deporteras eller släpps mot en avgift varit så pass kort att UNHCR inte hinner involvera sig i processen. UNHCR har ingen direkt förklaring till detta, utöver att

myndigheterna inte ser det som nödvändigt att ha UNHCR som en del av processen.

Det finns stora skillnader i kapacitet när det gäller samarbete i östra Sudan och samarbete i Khartoum. Kapaciteten är annorlunda och kontakt sker med olika typer av myndigheter. I Kassala sker samarbete med myndigheter på en lägre nivå och i Khartoum involveras oftast högre tjänstemän.

Situationen för eritreaner generellt i Khartoum

Tillvaron har alltid varit ansträngd för eritreaner i Sudan. Bland eritreaner i Khartoum är den senaste massarresteringen bara en del av verkligheten i att leva i Khartoum. Trots detta, så har det skett en ökning av *round ups* de senaste månaderna. Tidigare har anledningen varit att polisen ser det som ett enkelt sätt att få extra pengar. Då många eritreaner som befinner sig i Khartoum gör det olagligt räcker en betalning av ca 300 SDG för att polisen ska släppa en. Inför Ramadan har dessa händelser ökat eftersom många vill ha gott om pengar inför Eid-högtiden. En ny utveckling tycks vara att dessa incidenter syftar till att sätta skräck i eritreaner i Khartoum.

Den utveckling som nu sker försvårar situationen för eritreaner. Att detta leder till att fler väljer att ge sig av på resan mot Libyen är inte uteslutet. Desto värre situationen är i Khartoum så blir anledningarna att lämna desto fler.

Sudan som trovärdig partner i migrationsfrågor

De senaste grupperna har stoppats vid gränsen till Libyen, det vill säga på väg ut ur Sudan. Denna arrestering sker oftast under den del av utlänningslagen som kriminaliserar illegal vistelse i Sudan. I regeringskontrollerad sudanesisk media har den senaste arresteringen porträtterats som ett ansvarsfullt sätt att bekämpa smugglingsnätverken, trots att det som sedan följer arresteringen troligtvis strider mot internationell rätt.

Viss kritik har riktats mot Khartoumprocessens påverkan på situationen för mänskliga rättigheter i Sudan. Bland sudanesiskt civilsamhälle finns en inställning där man anser att EU ber om hjälp av och erbjuder stöd till den regering som i mångt och mycket är en stor del av problematiken. I en kontext där utrymmet för att arbeta med mänskliga rättigheter och humanitära frågor generellt krymper bör man fråga sig hur man effektivt kan garantera människor skydd samtidigt som man arbetar för att bekämpa smuggling och trafficking i området.

Det är anmärkningsvärt att UNHCR inte kontaktats innan gruppen deporterats, då de är den part som i Sudan har störst möjlighet att garantera att processen sker på ett sätt som är förenligt med internationell flyktingrätt. Risken att den senaste deporteringen skett i strid med *non refoulement* är stor. Sudans behov att visa muskler för EU och andra migrationsintresserade parter genom att ur ett sudanesiskt myndighetsperspektiv "bekämpa migration effektivt" får konsekvenser dels för EU:s rykte men kanske mest oroväckande för de individer som befinner sig i händerna på sudanesiska myndigheter. Kapaciteten att motverka irreguljär migration och motverka smuggling och trafficking är låg. Respekt för de mänskliga rättigheter som tillhör de personer som rör sig på den

farliga resan och som befinner sig i en otroligt utsatt situation är inte en prioritet för Sudan.

UNHCR har under de senaste åren uttalat sig flera gånger och kritiserat Sudans behandling av flyktingar och migranter. Ytterst lite tyder på att situationen för eritreaner och andra flyktinggrupper i Sudan har förbättrats, eller kommer att förbättras inom en snar framtid.